

Oponentský posudek diplomové práce Bc. Kateřiny Röschové Komárov a Čenkov; regionální sondy do vývoje krajiny Brd v období industrializace.

Cílem práce bylo shrnout, jak se v pohoří Brdy vyvíjela interakce mezi přírodou a lidskými aktivitami během období industrializace. Už na první pohled jde o fundovanou historickou práci psanou celkem profesionálním způsobem a využívající u nás osvědčená východiska, styl a výkladový postup. Práce je členěna na úvodní část, která zahrnuje cíle práce, metodiku a výklad základních pojmů práce, dále na vymezení a charakteristiku Brd, na to postupně navazují výklady jednotlivých procesů a impaktů, z nichž některé jsou nejprve vylíčeny v měřítku celých Českých zemí, jiné jsou popisovány rovnou, jak fungovaly v brdském regionu. Autorka tedy studovaný region probírá z mnoha různých zorných úhlů, což je velmi dobře. Konečně se dostává k vlastní práci o vývoji dvou brdských obcí a jejich okolí. V závěrech pak dospívá k periodizaci novověkého vývoje krajiny a stanovení základních procesů a impaktů, které regionem hýbaly.

Práce nemá závažnější faktické chyby, po formální stránce je rovněž v pořádku. Širokému záběru odpovídá obsáhlý a pečlivě dělaný seznam oborově velmi pestré literatury, který čítá na stovku položek a v němž se na řádce pod sebou šťastně setkává např. Jan Evangelista Chadt Ševětínský s Bobem Hurikánem.

Velmi obsáhlá, přitom hutně psaná práce rozšiřuje dosavadní znalosti mapováním celé problematiky v kontextu regionu. Dává dohromady fakta, která dosud byla většinou izolovaná a tím jim dodává určitý kontext. Finální „příběh brdské krajiny“ – periodizace novověkého těžebního vývoje je dobrým vyústěním práce. Autorka odvedla obrovský kus práce v nastřádání dat a jejich poskládání do celků. Prokázala schopnost psát na velmi dobré úrovni a živým slohem ve stylu, který lze označit jako hlavní proud současných prací podobného zaměření.

Potud je vše v nejlepším pořádku a jsem připraven navrhnout pro diplomantku, pokud bude její obhajoba úspěšná, některé z velmi vysokých hodnocení. Přesto tady chci zásadně kritizovat, i když dobře vím, že nějak takto je psána velká část naší regionálně-historické literatury. Následují připomínky a témata pro diskusi.

1. Práce slibuje něco trochu jiného, než obsahuje. Čenkov a Komárov nejsou hrdinové výkladu, ale jen finální ilustrační kasuistiky. A není to vývoj kulturně-přírodních interakcí, ale vývoj impaktu v nerozlišné a pasivně se poddávající hmotě hornin a lesů, např. v kapitole o

využití lesa v Brdech. Navíc v úvodu se píše, že si práce všímá transformačních procesů v krajině, energetických toků a změn adaptační strategie vzhledem k limitům konkrétního území. Přesvědčil jsem se vyhledavačem, že pokud je něco z toho v textu naznačeno, není to traktováno avizovanými termíny jako transformace, energetický tok, adaptační strategie, limity území. Jako mluvit o rumu bez použití slova rum. Jak to tedy je?

2. Autorka se explicitně staví na pozici opatrného pozitivismu, který se nenechá příliš vyprovokovat a nerad nosí svou kůži na trh. Píše, že cílem práce není hodnotit, ale popsat a tím přispět k pochopení, které se jakoby nechá na čtenáři. Nehodnot' a nebudeš hodnocen. Ano, toto je zdá se mi v daném oboru mainstream. Jenže hodnotit je potřeba, a to se musí dělat právě autorsky, kdo jiný je k tomu dost fundovaný?

3. Není proto zcela jasné, jak co k sobě vlastně patří, jádrem práce jsou nesouměřitelné „kapitoly z poznání Brd“, kam se vejde ekonomie železářny, seznam kapliček, divocí skauti, smrková máníe i vojenství. Nevadilo by to, být v práci více toho interpretačního kontextu, který by vše propojil. Tady už se rojí otázky: Co dělají s krajinou doly, železářny, střelnice VVP, turisté, jaká je vlastně odpověď krajiny? Jak by Brdy vypadaly, nebýt ložisek rud? Které jiné pohoří je srovnatelné, jaké analogie by byly? Jak vývoj popsat z hlediska kolonizace a dekolonizace?

4. S pozitivismem souvisí i to, že jediná hypotéza je velmi jemně naznačena v abstraktu, dále jsem o ní mnoho nenašel. Rozumím-li dobře, naznačuje se, že rozvoj rekreace a vojenství byl v Brdech umožněn odlivem aktivit těžebních, aby jedno přišlo, muselo napřed druhé vyklidit pole. „Brdské lesy, z nichž mizela těžba, se staly cílem.... atd.“ Myslela to autorka tak? Pokud ano, jak to lze doložit? Pokud ne, jaký je vlastně ten novověký „příběh Brd“ krom toho, že se holt časy pořád měnily?

Summa.

Práci hodnotím jako kvalitní, opatrnost a příklon k pozitivismu nemohu mít vzhledem k běžnému úzu autorce ani školiteli za zlé, taková byla její volba. Práci doporučuji k obhajobě, zatím navrhuji hodnocení v rozsahu 15-19 bodů, tedy od stupně výborně po nejhořejší hranici stupně velmi dobře.

Jiří Sádlo